

CÉLT TÉVESZTETT EMBEREK

Máté 23,1-5a.

KIK VOLTAK A FARIZEUSOK?

Ha valakit ma farizeusnak neveznek, az sohasem dicséret. Mert a *farizeusok* a bibliai rossz példák, a képmutatók, az álszentek. Ezek égtek bele a keresztyén kollektív tudatunkba róluk. Ők Krisztus ellenségei, akik zsigerből gyűlölték Jézust. Sőt, mindent megtettek azért, hogy örökre elhallgattassák. Pedig a farizeusnak lenni valamikor egészen mást jelentett!

A Kr.e.-i második században született vallási irányzat feltétlen ragaszkodást hirdetett Isten törvényéhez, tanította a törvény minden parancsolatának megalkuvás nélküli megtartását. Egy farizeus jól ismerte a Tórát – Mózes 5 könyvét – és példamutató életet élt. Ez a csoport egy gyakorlati kegyességi irányzatot képviselt, céljuk az volt, hogy Izráel visszatükrözze Isten szentségét. Ezért szent és tiszta életű papokat és lévitákat szerettek volna látni Isten szolgálatában. A farizeusok ezért tudatosan tanulmányozták Isten törvényét azért, hogy minden helyzetben pontosan el tudják dönteni, mi Isten akarata.¹

Tudatosan elkülönültek mindazoktól, akik nem ezen az úton jártak. Innen ered a nevük is: különállók, elszigeteltek, amit sohasem használtak magukra. Ők inkább testvéreknek nevezték magukat.

Vallották, hogy Isten mindenható, de azt is, hogy az embernek továbbra is megmarad a szabad akarata és erkölcsi felelőssége. Hangsúlyozták, hogy a másvilágon mindenkire ítélet vár, és a halálunk után ki-ki elnyeri tetteinek jutalmát. Vallották, hogy a bűnösöknek örök rabságban és szenvedésben lesz részük, míg az hűségesek jutalmul új életet kapnak. Hittek a halál utáni életben, vallották a feltámadást, és várták a Messiás eljövételét, és hittek az angyalok és démonok létezésében.

Mindezek ismerete árnyalja a farizeusokról bennünk élő durván negatív képet, és egészen közel hozza őket hozzánk. Azonosulni tudunk eredeti céljaikkal, tisztelni tudjuk eredeti törekvéseiket. Ezek ismeretében támad fel bennünk a kérdés: *Hol siklott ki, ment félre ez az eredetileg Istent komolyan szolgálni kívánó mozgalom? Hogyan lettek a messiás-váró farizeusok Jézus legnagyobb ellenségei?*

JAJ NEKTEK FARIZEUSOK!

Máté evangéliumának 23. fejezete az evangélista egészen egyéni gyűjteménye,

---

¹ [https://romaikor.hu/coloniak_es_municipiumok/jeruzselem_\(hierosolyma\)/politikai_elet_jeruzsalemben/cikk/farizeusok](https://romaikor.hu/coloniak_es_municipiumok/jeruzselem_(hierosolyma)/politikai_elet_jeruzsalemben/cikk/farizeusok)

vagyis a többi evangéliumban Jézus farizeusok ellen mondott beszéde ilyen összefüggő módon meg nem található. Mi ebből a fejezetből most csak az első öt verset tanulmányozzuk, mert ezekre épül mindaz, amit Jézus erős vádként fogalmaz meg irányukba.

Mindannak tükrében, amit Jézus ebben a fejezetben mond a farizeusokról, érdekes az, hogy beszéde kezdetén ezt mondja a köréje gyűlt sokaságnak és tanítványainak: **„Az írástudók és a farizeusok Mózes törvényhozó székében ülnek. Mindazt tehát, amit mondanak, tegyétek meg és tartsátok meg...”** A Mózes széke, amire itt Jézus utal, a korabeli zsinagógákban a tóraszekrény közelében kialakított, megkülönböztetett jelentőségű ülőhely volt. Aki ebbe a székbe beleült, isteni tekintéllyel szólalhatott meg.² Jézus tehát azt mondja, hogy amit a farizeusok Isten törvényeivel kapcsolatban tanítanak azt komolyan kell venni, azt meg kell szívlelni, azt meg kell tartani.

Jézus tehát nem a farizeusok tanítását ítélte el. Azt követendőnek tartotta. Amit Jézus megítélt az a mondata második felében olvasható: **„de cselekedeteiket ne kövessétek, mert nem azt teszik, amit mondanak.”** *Jézus szerint a farizeusok bűne kettős:* (1) Isten igaz törvényét elhordozhatatlan teherré tették követőik életében. Ráadásul mindezt úgy tették, hogy az, amit másoktól elvártak, maguk nem vették olyan szigorúan. Hiába volt szent a cél: komolyan venni Isten törvényeit, igyekezni nem vétetni Isten akarata ellen, törekedni a szent életre, ha ez azzal járt, hogy követőik életében elhordozhatatlan rabigává tették a Törvényt, és Istent bosszúálló zsarnokká emelték, aki megtorolja a legapróbb vétket, a legkisebb bűnt is. (2) A farizeusok más bűne képmutatásuk volt. Az, hogy hitük inkább nyilvános show-műsor, látszat volt, mert mindent azért tettek, hogy kitűnjenek az emberek közül, és ezért el is várták, sőt megkövetelték, hogy kiemelt tisztelettel vegyék körül őket az emberek.

CÉLT TÉVESZTETT EMBEREK

Az igehirdetésem elején ezt a két kérdést tettem fel: *Hol siklott ki, ment félre ez az eredetileg Istent komolyan szolgálni kívánó mozgalom? Hogyan lettek a messiásváró farizeusok Jézus legnagyobb ellenségei?* A Máté evangéliumának 23. fejezetében olvasható jézusi vádbeszéd választ ad ezekre a kérdéseinkre.

1. vád: az alázat hiánya. A farizeusok eredeti célja az élet szentsége és tisztasága, Isten akaratának és törvényének komolyan vétele volt. Ezt úgy látták megvalósíthatónak, ha minél inkább távolságot tartanak azoktól, akik nem így gondolják. És éppen ezzel az elkülönülésükkel, még ha a céljuk és igyekezetük őszinte is volt,

---

² *Innen ered a református templomokban a szószék melletti vagy előtti pad elnevezése is: Mózes pad. itt foglal helyet a lelkipásztor, aki isteni tekintéllyel szólhatja az Úr igéjét.*

léptek rá arra az útra, ami azután bűnbe vitte őket. Mert ennek a gondolkodásnak a legnagyobb veszélye az, hogy elkezd különlegesnek és különbnek tartani magát másoknál. Úgy tekint magára, mint aki több és jobb, mint az, aki nem így gondolkodik. A farizeus Isten jobb gyermeke, aki többet érdemel, mert többet is tesz, többet is áldoz Istenért, azért, hogy az elfogadja őt.

2. vád: törvényeskedés. A farizeusok minden élethelyzetben a törvénynek megfelelő módon akartak viselkedni, ezért óvatosságból „sövényt vontak a törvény körül”. Ez azt jelentette, hogy a törvény nyújtotta szabad mozgási területen belül „elkerítettek” egy még kisebb területet, ami biztosította, hogy ha valaki azon belül marad, akkor biztos minden cselekedete megfelel a törvénynek. Ez a „sövény” lett a farizeusi hagyomány, amely fokozatosan a törvénnyel egyenrangúvá vált, majd szinte le is cserélte azt.³ A farizeusok olyan szigorúan vették ezt az „sövényt”, hogy azt tanították, csakis az üdvözülhet, csakis az juthat Isten országába, aki ezen az általuk alkotott sövényen belül marad.

3. vád: elveszett a szív a tettek mögül. Míg kezdetben a farizeusok jelszava ez volt: „ne csak szájjal, hanem szívvel!”, addig Jézus korára már megszentelt bensőről, Isten törvényeinek látszatára tevődött át a hangsúly. A farizeusok szájjal ugyan még vallották Isten igazságait, de szívük és a cselekedeteik már messze álltak attól. Elveszett a szív a tettek mögül, élettelené vált a hitük és kiüresedtek vallásos cselekedeteik. Miközben másoktól megkövetelték a törvényhez való hűséget, szigorúan számon kérve minden törvényszegést, maguk csak látszatra igazodtak ahhoz.

Így lettek a farizeusok célt tévesztett emberek. Ezek – az alázat hiánya, a törvényeskedés, a kiüresedett hit – miatt siklott ki, ment félre ez az eredetileg Istent komolyan szolgálni kívánó mozgalom. Így lettek a messiás-váró farizeusok Jézus legnagyobb ellenségei, akik ahelyett, hogy közelebb segítették volna az embereket Istenhez, inkább akadállyá lettek. Ahogy Jézus mondta: **„Jaj nektek, képmutató írástudók és farizeusok, mert bezárjátok a mennyek országát az emberek előtt: ti magatok nem mentek be, és azokat sem engeditek be, akik be akarnak menni.”**

MI KÖZÜNK VAN A FARIZEUSOKHOZ?

Erre a kérdésre a kortárs költő: *Lackfi János* egyik versének⁴ záró soraival hadd válaszoljak:

*Jaj nekünk, akik azt hisszük,
nem mi vagyunk a farizeusok és írástudók,*

³ [https://romaikor.hu/coloniak_es_municipiumok/jeruzselem_\(hierosolyma\)/politikai_elet_jeruzsalemben/cikk/farizeusok](https://romaikor.hu/coloniak_es_municipiumok/jeruzselem_(hierosolyma)/politikai_elet_jeruzsalemben/cikk/farizeusok)

⁴ Idézet Lackfi János: „Jaj nektek farizeusok és írástudók” c. verséből.

*akik valahogy mindig elfelejtjük leleplezni
saját kis sunyi képmutatásainkat,
vígán lubickolunk bennük,
és mély bűnbánat helyett
imádunk másokra mutogatni.*

Legyenek okulásunkra a költő szavai, de legfőképpen Jézus intése: **„Mert mondom nektek, ha a ti igazságotok nem múlja felül az írástudók és farizeusok igazságát, akkor semmiképpen sem mentek be a mennyek országába.”** Mt. 5,20. Ne így legyen!